

ЕС създава спешен фитосанитарен екип за борба с новите вредители

Автор(и): Растителна защита
Дата: 14.03.2024 Брой: 3/2024

В началото на март Съветът на ЕС и Европейският парламент се споразумяха за преразглеждане на Закона за защита на растенията. Целта е да се опростят разпоредбите и да се създаде работна група на ЕС за борба с новите вредители.

„Законът за защита на растенията съдържа разпоредби за защита на ЕС срещу въвеждането и разпространението на нови вредители по растенията, така наречените „карантинни вредители“. Освен това трябва да се води борба с вредителите, които вече присъстват в ЕС и все още нямат карантинен статут“, каза в своето изявление за пресата белгийският вицепремиер и министър на земеделието Дейвид Кларинвал, който председателства Съвета по земеделие.

Членовете на ЕП се съгласиха да създадат спешен екип, който да помогне на страните от ЕС да предотвратят появата и разпространението на нови вредители. По този начин те последваха предложение на Комисията по земеделие на Европейския парламент.

Екипът ще бъде съставен от експерти, назначени от Комисията въз основа на предложения от държавите-членки. Те ще бъдат от различни експертни области, свързани със защита на растенията и ще помагат на държавите-членки в борбата с карантинните видове.

Работната група ще предоставя помощ на трети страни, граничещи с ЕС, по искане на една или повече държави членки, в случай на огнища на вредители, които могат да засегнат целия Съюз.

ЕС актуализира своите разпоредби в Закона за защита на растенията няколко пъти от 2000 г. насам. След като земеделските групи и членовете на Европейския парламент призоваха за действие, миналия октомври Комисията представи предложение за опростяване на правилата и за по-голяма ефективност.

Тези вредители се разпространяват все повече поради глобалната търговия и изменението на климата и могат да имат значителни социални, екологични и икономически въздействия.

Вирუსът на кафявото набраздяване по плодовете на домати (Tomato brown rugose fruit virus, ToBRFV) е с висока вирулентност и успешно преодолява гените за устойчивост към известните до сега тобамовируси - TMV и ToMV. Загубите в добива при комерсиални сортове и хибриди домати варира от 30 до 70%

Най-важните точки на споразумението

Ревизираната версия на Закона за защита на растенията има за цел да засили процедурите за високорискови растения, да опрости изискванията за докладване и да разшири цифровизацията.

Споразумението предвижда по-добро използване на електронната система за подаване на декларации и справки от държавите от Съюза. Предвижда се преди да бъде издаден растителен паспорт, необходим за търговия с растения в ЕС, движението на съответното растение, растителен продукт или друг обект да бъде придружено от електронен фитосанитарен сертификат, съдържащ се в системата, или от заверено копие на оригиналния фитосанитарен сертификат.

Съветът и Парламентът също се споразумяха да удължат продължителността на многогодишните програми за оценка на риска, които гарантират навременно откриване на опасни вредители на всеки пет до десет години и да преразглеждат и актуализират програмите въз основа на фитосанитарните изисквания. Това има за цел да намали бюрокрацията и административната тежест за отговорните органи и компании.

P. japonica произхожда от Япония. Напада повече от 700 растителни вида. Възрастните нападат листата и плодовете. Видът може да нанесе сериозни повреди по овощни дървета, зеленчукови култури, декоративни тревисти растения, храсти и лози. Ларвите се хранят с корените на растенията гостоприемници. *P. japonica* развива едно поколение годишно, а в по-хладните райони развитието продължава 2 години. На територията на ЕС, *P. japonica* се среща на Азорските острови (Португалия), Ломбардия и Пиемонт (Италия), където е под официален контрол. *P. japonica* е карантинен вредител за Европа.

Гостоприемниците са широко разпространени в ЕС, а климатичните условия в Централна и Южна Европа са подходящи за развитието на този вредител. Към този момент няма данни *P. japonica* да е засичан в България, съобщава Центъра за оценка на риска по хранителната верига. На територията на България *P. japonica* може да развие 1 поколение годишно, с изключение на планинските райони и Софийската котловина, където 1 поколение може да се развие за 2 години. Без упражняването на контрол могат да се очакват негативни въздействия върху редица растения с икономическо значение, както за Европа, така и за България.

P. japonica е полифаг. Възрастните индивиди могат да бъдат намерени по над 300 вида в 79 семейства. Гостоприемниците включват стотици декоративни растения, овощни дървета, културни растения и дървесни видове. Напада и култури като ягода, къпина и лоза, аспержи, соя и царевича. Известно е, че ларвите се хранят с корените на треви например: власатка (*Festuca*), ливадина (*Poa*), райграс (*Lolium*) и пасищни растения като детелина (*Trifolium*).

P. japonica е включен в списък A2 на вредителите, препоръчани за регулиране като карантинни вредители за района на ЕРРО (ЕРРО, 2021), което означава, че вредителят присъства в региона, но не е широко разпространен.